

Sensorveiledning IDRSA1008 H15

BOKMÅL

Alle oppgavene skal besvares. Ved bedømmelsen teller oppgave 1 omtrent 20 prosent, oppgave 2 omtrent 30 prosent og oppgave 3 omtrent 50 prosent.

Oppgave 1.

Gjør rede for hva vi mener med et av disse to begrepene:

a Barneidrettsbestemmelsene

Kandidaten forventes å kunne beskrive kort om bakgrunnen, innholdet og eventuelle konsekvenser av bestemmelsene. Koblinger til andre deler av pensum skal belønnes, selv om det forventes at dette gjøres i mindre grad på grunn av at dette er en kortsvars oppgave.

b Profesjonalisering

Dette berøres tydeligst i Steen-Johnsens artikkel om særforbundene. Profesjonalisering handler om penger/lønn, men det er et stort pluss om det også går fram at det handler om kompetanse og å la beslutninger og prosesser baseres på faglighet. Profesjonalisering kan være trekk både ved det Steen-Johnsen kaller den politisk-administrative logikken og den profesjonelle forretningslogikken, men behandles av henne tydeligst i beskrivelsen av den sistnevnte.

Oppgave 2.

Svar på et av spørsmålene.

a) Den engelske sporten hadde stor betydning for utviklingen av idretten i Norge. Gjør rede for noen sentrale kjennetegn ved Den engelske sporten og hvordan den påvirket idrettens organisering og utvikling i Norge.

- Sentrale kjennetegn ved den engelske sporten og hvordan den påvirket idrettens

organisering i Norge:

- kom til Norge i perioden 1880-1910 med sjømenn og studenter som hadde studert i England.
- Orientert mot fritid og la vekt på konkurranser, 'fairness', spenning og underholdning framfor forsvarssak og folkehelse; idrettens egenverdi fremfor idrettens nytteverdi. Møtte en del motstand i visse idrettsmiljø på grunn av dette.
- Innførte nye idretter som fotball, tennis og sykling og utviklet og fornyet tradisjonelle norske idretter som skøyter, roing og seiling til moderne konkurranseidretter. Disse ble organisert i egne klubber, klubblokaler ble bygd og egne konkurransesystem utviklet.
- Det skjedde en nyorganisering og institusjonalisering av idretten, som ofte benevnes som 'sportifisering':

- standardisert regelverk for den enkelte idrett som grunnlag for konkurranselikheter gjennom måling, sammenligning av prestasjoner og muligheter for rekordsetting
- utvikling av spesialutstyr som grunnlag for rasjonalisering, spesialisering og standardisering av prestasjoner og arenaer/anlegg.
- disse endringsprosessene ble legitimert gjennom prestasjonsforbedring og utvikling av nye ferdigheter
- Idrettene ble hovedsaklig drevet av menn over 20 år.

(Se ellers Goksøyr's fremstilling i pensum).

b) Gjør rede for likheter og forskjeller i Landsforbundet og AIFs organisering og idrettspolitik i mellomkrigstida, og hvilke politiske og idrettspolitiske forhold som resulterte i ei samling av idretten i 1940.

Dette er dekket i Goksøyr, særlig s. 93-103, og på forelesning 23.09. Bakgrunnen for AIF var knyttet til styrkingen og radikaleringen av arbeiderbevegelsen med bakgrunn i blant annet den russiske revolusjon. I tillegg kom at den etablerte idretten var eksklusiv ved at en del særforbund kunne nekte opptak av nye klubber, strid om amatørreglene som hadde en klar klassesdimensjon. En utløsende faktor var at Landsforbundet engasjerte sine medlemmer som streikebrytere i en av de store arbeidskonfliktene og dermed mente Arbeidernes Idrettsopposisjon at de tok en klar politisk stilling i disse konfliktene – og mot arbeidernes interesser. Disse konfliktene preget de idrettspolitiske skillelinjene mellom forbundene fram til samlingsprosessen fra 1936: AIF la vekt på breddeidrett og her stod bedriftidretten sentralt. De var opptatt av å tilrettelegge aktiviteter for arbeidsløse, kvinner og barn . Blant annet etablerte de et sentralt kvinneutvalg med ansvar for kvinneidretten ,og fysisk alder i barneidretten. Mottoet var: frihet, sunnhet, kultur). AIF hadde ikke særforbund, men idrettskretser og særrettene var organisert særutvalg. I motsetning til Landsforbundet var de lite opptatt av toppidrett. Landsforbundet drev mest tradisjonell konkurransidrett og toppidrett, der medlemsmassen stort sett var unge gutter og menn. De vedtok å delta i OL i Berlin i 1936, medan Alf vedtok boikott. Det er viktig å ha kunnskap om Rolf Hofmo's rolle i AIF. Det er ok om besvarelsen også sier litt om samlingsprosessen mellom AIF og NIF, men det bør ikke utgjøre tyngden i besvarelsen.

Oppgave 3.

Svar på et av spørsmålene.

a) Gjør rede for sentrale trekk ved deltagemønsteret og organiseringsformene knyttet til fysisk aktivitet og idrett i Norge. Drøft deretter med utgangspunkt i pensum hvilke utfordringer staten og idretten står overfor når det gjelder å realisere målet om «Idrett for alle».

Denne oppgaven kan i sin helhet besvares med utgangspunkt i boka til Breivik, selv om det også kan være aktuelt å trekke inn annet stoff. Hvilke komponenter som trekkes fram i beskrivelsen av endringer i aktivitetsmønsteret står relativt åpent, og det kan ikke forventes en fullstendig oversikt. Det viktigste er at besvarelsen får fram noen hovedtrekk. Drøftingsdelen er også avhengig av at det gis en rimelig situasjonsbeskrivelse. Besvarelsene bør slik få fram blant annet at trening og fysisk aktivitet er mer utbredt i de øvre sosiale lag/klasser. Når det gjelder barrierer er dette et eget kapittel i Breiviks bok (s. 119-124), og her undersøkes særlig betydningen av personlig situasjon, organisering/trening og utstyr/anlegg som barrierer mot fysisk aktivitet. Det vises bl.a. at alle disse barrierene oppleves som viktigere blant kvinner enn blant menn. Enhver informert drøfting av mulige barrierer som er forankret i pensum kan imidlertid honoreres.

b) Gjør rede for verdigrunlaget til Norges Idrettsforbund og drøft deretter om og eventuelt på hvilken måte NIF realiserer disse verdiene på ulike idrettsområder.

Verdigrunlaget er nedfelt i Idrettspolitisk dokument, som også er på pensum. Det skilles mellom organisasjonsverdier (demokrati, frivillighet, lojalitet og likeverd) og aktivitetsverdier (ærlighet, glede, fellesskap og helse). Disse kan naturligvis utmales mer. Drøftingsdelen kan ta flere veier. Én mulighet er å ta utgangspunkt i de utfordringer som reises i Idrettspolitisk dokument, «En åpen og inkluderende idrett» og «Langsiktig finansiering og rammevilkår». Utfordringer knyttet til frafall i ungdomsidretten kan diskuteres, det samme kan spørsmålet om anleggssituasjonen og finansieringen (for eksempel Tippemidlene). Det er også fullt mulig å gå inn på for eksempel Breiviks kritiske kapittel 1 i boka «Norsk Idrett» som handler om nettopp dette. En annen mulighet er å drøfte vilkårene for frivillighet og demokrati i en mer profesjonalisert og kommersialisert idrett.